

فهرست مطالب

۳	چگونگی انتظار در قرآن
۴	سلوک مهدوی، تنها راه سلوک الهی
۴	گام ها و مقام های سلوک مهدوی
۱۰	راهکارهای علمی سلوک مهدوی
۱۱	جایگاه زن در جامعه مهدوی
۱۱	رسالت های شناختی زن منتظر در عرصه فردی
۱۳	رسالت های شناختی زن منتظر در عرصه خانوادگی
۱۴	جایگاه زن در خانواده
۱۴	ساز و کارهای تربیت نسل منتظر
۱۶	رسالت های شناختی زن منتظر در عرصه اجتماعی
۱۸	آزمون

چکیده

اظهار ارادت به محضر قطب عالم امکان، مهدی فاطمه س از یک سو نیازمند شناخت آن وجود مقدس و جایگاه ایشان در عالم هستی است و از سوی دیگر مستلزم شناخت خویشتن خویش و مسئولیت ها و وظایفی است که زن منتظر در قبال آن یگانه هستی بر عهده دارد. آنچه این مقاله در پی آن است تبیین نقش مادر در تربیت نسل ولایی با بهره گیری از آداب و دستورات وارد شده در مضامین دینی است.

آنچه مدنظر بنده حقیر در این نوشتار بود این است که غفلت از آداب اسلامی و دستورات وارده در این زمینه، موجب ناکامی خانواده ها در تربیت نسل ولایت مدار در عصر حاضر شده است. این نوشتار با روشهای تحقیقی از کتاب ها و منابع مختلف و نظر سنجی و مشاهدات میدانی و پرسشنامه و تجربیات تربیتی، نوشته شده است.

واژه کلیدی: زن منتظر، نسل مهدوی، سلوک مهدوی

مقدمه

این نوشتار رهیافتی است به مقام معرفت و محبت و بصیرت و نصرت و ولایت امام عصر که در ۵گام مهدی شناسی، مهدی محبی، مهدی باوری و مهدی یآوری و مهدی ولایی به محضر تمام دوستداران و دلدادگان حضرتش تقدیم میگردد...

پیش از سخن گفتن از وظایف و رسالت های یک زن منتظر، ابتدا باید روشن شود که شناختن و سخن گفتن از این رسالت ها چه لزومی دارد؟ اصولاً جایگاه و نقش زنان در اسلام و به تبع آن حکومت حضرت مهدی عج چیست؟

این سطور به این امید گرد هم آمده تا به منظور تبیین رسالت هایی که یک زن برای حضور در اردوگاه یاوران حضرت مهدی و ایفای نقش در جامعه ی مهدوی بر عهده دارد، تلاش نماید.

چگونگی انتظار در قرآن

و از آنان روی گردانید و گفت: درینجا یوسف و از اندوه نابینا شد در حالی که اندوه خود را فرو میخورد. (یوسف، ۸۴)

رفتار یعقوب ع که قرآن آن را بیان میکند به ما وظیفه انسان مومن را در برابر حجت غایب خداوند می آموزد، شدت تعلق قلب و شدت یاد و شدت ناله برای حقیقت و ایمان. زیرا ایمان به ولی غایب الهی و معرفت ما نسبت به او تنها در سایه چنین تعلق خاطر و امیدی پایدار خواهد ماند. از این رو قرآن کریم این رفتار یعقوب در غیبت یوسف را برجسته می سازد تا به ما بیاموزد در دوران غیبت ولی خدا که هویت او از فهم ما پنهان است چنین او را یاد کنیم و با ناله و زاری برای فرج او دعا کنیم و ما را به سستی و فراموشی یاد و دعا برای او نمیخواند. از مدرسه اهل بیت نیز دعای ندبه ای وارد شده که خواندن آن در هر جمعه بلکه در هر عید و هر روز مستحب است.

بنابر آیه (مائده، ۵۴) ظهور امام مهدی و تحقق هدف خلقت وابسته به پیدایش و تربیت قوم و گروهی است که محبوب و محب خداوندند و در برابر مومنان فروتن و در برابر کافران شکست ناپذیر و در راه حق از هیچ سرزنشی نمی هراسند تا زمینه ظهور امام فراهم شود و اساس خلقت دنیا و ابتلائات برای پرورش افرادی این چنین است. با آمدن دسته جمعی این گروه است که خداوند بر آنان منت نهاده رهبر دادگر و موعود را ظاهر می سازد و به رهبری او و یآوری این گروه بر کافران پیروز میشود. (طباطبایی: ۳۸۳، ۵، ۱۴۱۷)

پس انسان ها باید از سرمایه عمر خود بهره برده و برای کسب این صفات شتاب نموده و با تشکیل این قوم ظهور امام را بر پا سازند.

کسانی که مومنان به امام مهدی هستند و وظایف الهی (نماز) و اجتماعی (زکات) خود را به جا می آورند و به کتب آسمانی یقین دارند. از این رو بر مسیر هدایت پروردگار قرار دارند. یعنی به همان خط سیری که از آدم آغاز و تا ظهور امام مهدی و قیامت ادامه دارد، معرفت و ایمان دارند و در آن حرکت میکنند. (صدوق ۱۳۹۵)

سلوک مهدوی، تنها راه سلوک الهی

(السلام علیک یا سبیل .. الذی من سلک غیره هلك)

بایسته ترین و آراسته ترین شیوه عبودیت و بندگی، حرکت در مسیر ولایت امام زمان عج است. بدون ولایت او تمام راه ها محکوم به شکست و هلاکت است. تنها راه هدایت و سعادت و تنها راه معنویت و نورانیت، قرار گرفتن تحت سرپرستی و ولایت امام زمان عج است. (محدث قمی، مفاتیح الجنان، فرازی از زیارت حضرت صاحب الامر)

گام ها و مقام های سلوک مهدوی

برای تحقق عملی پیمودن ۵ گام و مقام ضروری است:

۱- گام مهدی شناسی یا مقام معرفت مهدوی

۲- گام مهدی محبی یا مقام محبت مهدوی

۳- گام مهدی باوری یا مقام بصیرت مهدوی

۴- گام مهدی یآوری یا مقام نصرت مهدوی

۵- گام مهدی ولایی یا مقام ولایت مهدوی

(محمد باقر حیدری کاشانی، سلوک مهدوی)

عرصه های مهدی شناسی

(اسئلک ان تدخلنی فی جمله العارفین بهم و بحقهم) فرازی از زیارت جامعه کبیره

در این میان، شناخت کامل و راستین از شئون و مقامات وجودی امام زمان عج دارای جایگاهی ویژه است که در ۸ عرصه و شاخه اصلی قابل پژوهش است:

۱- تبارشناسی: شناسایی سلسله پدران و مادران مهدی موعود تا حضرت آدم و حوا

۲- چهره شناسی: شناسایی ویژگی های ظاهری و جسمانی مهدی موعود

۳- تاریخ شناسی: شناسایی تاریخ ولادت، تاریخ غیبت صغرا و تاریخ غیبت کبرای مهدی موعود

۴- مقام شناسی: شناسایی شئون و مقامات مهدی موعود و جایگاه حقیقی او در نظام هستی

۵- اخلاق شناسی: شناسایی سیره اخلاقی امام مهدی عج در عرصه های فردی و خانوادگی و اجتماعی

۶- دولت شناسی: شناسایی ارکان سیاست و حکومت در دولت کریمه مهدوی

۷- حجت شناسی: شناسایی حجت های امام مهدی عج در عصر غیبت و پیروی همه جانبه از ایشان برای رسیدن به ارتباط ولایی با آن حضرت

۸- دشمن شناسی: شناسایی دشمنان اصلی مهدی موعود عج و شناخت فتنه ها و فساد انگیز های ایشان

(علامه مجلسی، بحار الانوار، ج ۹۹)

تمام فضایل و مکارم پیامبران و امامان در وجود مطهر امام زمان ما تجلی یافته و آن حضرت میراث دار تمام انبیا و اوصیا گشته است.

مهدی موعود ظهور میکند به همراه تمامی موارث انبیا: باپرچم، شمشیر، زره و پیراهن و عمامه پیامبر رحمت. با عصا و سنگ موسی و دم جان افزای عیسی، به همراه انگشتری سلیمان و پیراهن یوسف و... (شیخ رییس کرمانی، موعود امم)

مهدی موعود ظهور میکند با تمام معجزات: زنده کردن مردگان، شفای بیماران، قدرت فهم زبان پرندگان و چرندگان، شق القمر، راه رفتن روی آب، سرد شدن آتش، اژدها شدن عصا، نرم کردن آهن، شهادت دادن شیر به حقانیت امام... (محقق اردبیلی، حدیقه الشیعه)

اهمیت مهدی شناسی

امام صادق: (مردم راهی جز معرفت ما ندارند و به خاطر نشناختن ما عذری از ایشان پذیرفته نیست. هرکس معرفت ما را داشته باشد، مومن و هر که ما را انکار نماید، کافر است و کسی که معرفت ما را نه اقرار نماید و نه انکار، گمراه است)

اهمیت وجودی انسان به میزان عبودیت و بندگی اوست. درجه عبودیت و بندگی انسان، وابسته به میزان معرفت او به شناخت معبود خویش است. شناخت حقیقی معبود تنها از راه شناخت و مشاهده تجلیات جمالی و جلالی حق در وجود کامل ترین انسان که همان حجت معصوم است، تحقق می یابد. نتیجه آنکه اهمیت وجودی انسان، وابسته به میزان شناخت حجت معصوم زمان است. (شیخ حیر عاملی، وسایل الشیعه، ج ۲۸)

مهدی محبی

مهدی محبی، نشانه پاکزادی

امام صادق (من وجد برد حبنا علی قلبه، فلیکثر الدعا لامه) هرکس که نسیم دل افروز محبت ما در قلبش در یابد، پس بر دامن پاک مادرش دعا کند. (شیخ صدوق، من لا یحضره الفقیه، ج ۳)

محبت مهدوی، محور تربیتی ولایی

اینک ماییم و کودکان و نوجوانان ما و ضرورت تربیت ولایی و مهدوی آنان. در این که کودکان و نوجوانان را چگونه میتوان محب محمد و آل محمد بار آورد، شیوه ها و راه های متعددی را میتوان بر شمرد که عبارتند از:

۱- برداشتن کام نوزاد با آب فرات و تربت کربلا: امام صادق می فرمایند: (گمان نمیکنم کسی با آب فرات کام نوزادش را بردارد مگر آن که دوستدار ما گردد. فرزندان خود را با تربت حسین ع کام بگیرید، چرا که مایه ایمنی است).

۲- شرکت دادن کودکان در محافل ذکر اهل بیت ع از همان سنین کودکی

۳- بروز دادن رفتارهای ولایی و محبانه در منزل و در منظر کودکان

۴- استفاده از ابزار های هنری همچون فیلم، داستان، تصویر، کتاب و ... برای تثبیت محبت اهل بیت در قلب کودک

۵- تعظیم و تکریم و تعریف اهل بیت با بهترین بیان ها، شعرها، کلمه ها، کتاب ها، فیلم ها

۶- تبلیغ عملی فرهنگ و معارف اهل بیت ع

۷- گره زدن خوشی های زندگی به ایام ولادت ائمه اطهار

۸- ایجاد فضای روحی و معنوی در منزل

(متقی هندی، کنز العمال، ج ۱۶)

مهدی باوری

بدین سان مهدی باوری با قرآن باوری در پیوند تکوینی و ناگسستنی است، تا جایی که در آغازین آیات سوره بقره، براین پیوند پر رمز و راز تاکید می گردد و هدایت پذیری از قرآن، ویژه پرهیزکارانی معرفی میشود که به غیبت و حجت غایب ایمان دارند. هدایت پذیری حقیقی از قرآن فقط برای مهدی باوران میسر است و تلاوت ظاهری قرآن برای منکران مهدی جز خسران و زیان چیز دیگری نخواهد داشت. (ولا یزید الظالمین الا خسارا) (سوره اسرا آیه ۸۲)

فضیلت مهدی باوران

مهدی باورانی که در زمان غیبت امامشان، در قید و بند غفلت اسیر نشوند و در نهایت معرفت و بصیرت در انتظار ظهور او به سر برند، به فرموده امام سجاد ع: برترین مردم هر زمان هستند. (شیخ صدوق، کمال الدین، ج ۱)

منجی باوری در ادیان

تمام ادیان آسمانی، بی تردید بر ظهور و منجی تاکید ورزید و شکوفایی نهایی آدمی در جهان هستی را در سایه سار دولت الهی منجی بشارت داده‌اند. بدین سان تمام ادیان الهی منجی باور و منجی گرا بوده‌اند.

همان طور که در زبور داوود وعده داده شده است و در انجیل در ۵۰ مورد سخن گفته شده و در تورات و کتاب اشعیاى نبی فرازی آورده شده و در آیین هندو نیز از ظهور منجی و عدالت پس از آن، خبر داده شده است.

(سوره انبیا آیه ۱۰۵ / کتاب عهد عتیق و جدید، مرموز ۳۷، بند ۱۴ / انجیل متی، باب ۲۵، بند ۳۴-۳۱ / ورونیکا ایونس، اساطیر هند، ترجمه باجلان فخری، ص ۱۲۵-۱۲۶)

مهدی یاوری

شرط قرار گرفتن در شمار اصحاب و یاران ویژه امام زمان عج، به فرموده امام صادق ع ۳ چیز است:

۱- انتظاری حقیقی که اندیشه ساز، جدیت بخش و تکاپو آفرین است.

۲- عمل بر اساس ورع که بسی بالاتر از تقوا و پرهیزکاری است. تقوا، پرهیز از محرمات و عمل به واجبات است، اما ورع علاوه بر تقوا پرهیز از مکروهات و مشتبهات و عمل به مستحبات را نیز در بر میگیرد.

۳- عمل بر اساس محاسن و فضایل اخلاقی که لازمه اش تهذیب و وارستگی نفس از تمام رذایل اخلاقی است. (علامه مجلسی، بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۴۰)

مهدی یاوران، جوان و جوان گرا

امیر المومنین علی ع : (اصحاب المهدی شباب لا کهول فیهم الا مثل کحل العین و الملح فی الزاد و اقل الزاد الملح) اصحاب مهدی ،جملگی جوانند و پیری در میانشان نیست ،مگر به اندازه سرمه در چشم یا نمک در غذا و کمترین چیز در غذا ،نمک است.

(شیخ طوسی،الغیبه،ص ۴۷۶)

جوانانی پر شور و پرنشاط که در همان جوانی ره صد ساله را پیموده اند و به نهایت درجه توحید و معرفت خدا رسیده اند (رجال المومنون عرفو الله حق معرفته)

رادمردانی که خدا را آنگونه که باید ،شناخته اند(جوانانی پرتوان و پر انرژی که هر کدامشان از توان و نیروی ۴۰مرد برخوردار گشته و به اوج قدرت و صلابت روحی دست یافته اند.جوانانی در اوج ایمان و تقوا که خوف و خشیت الهی قلوبشان را لبریز کرده و به نهایت درجه شهود و شهادت نزدیک گردانیده است .از این رو همواره طالب شهادتند و مهم ترین آرزویشان این است که در راه خدا و در رکاب امامشان به شهادت نایل شوند.(محدث نوری،مستدرک الوسایل،ج ۱۱)

آماده سازی خود از هر طریق ممکن برای ظهور و قیام امام زمان عج یکی از ضروری ترین وظایف منتظران و مهدی یاوران است.آمادگی های لازم برای ظهور می بایست در ۳ محور کلی پیگیری شود:

۱-آمادگی های روحی ،معنوی و اخلاقی برای پیروزی در عرصه جهاد اکبر

۲-آمادگی های علمی و معرفتی برای پیروزی در عرصه جهاد فرهنگی

۳-آمادگی های جسمی و رزمی برای پیروزی در عرصه جهاد نظامی.

ایجاد این آمادگی ها در دو عرصه فردی و اجتماعی ضروری است.

مهدی ولایی

ولایت امام زمان عج بخشی از ولایت خدا و رسول خداست، هرکس ولایت مهدی را بپذیرد، ولایت خدا را پذیرفته است و هرکس از ولایت مهدی روی برتابد، از ولایت خدا روی برتافته است. (مصباح یزدی، آفتاب ولایت، فصل (منظومه ولایت)

امام قافله سالار، کاروان انسانیت است. امام علاوه بر هدایت و راهنمایی ظاهری مردم، وظیفه ولایت و هدایت باطنی ایشان را نیز برعهده دارد. امام از راه باطن به نفوس و ارواح مردم اشراف و اتصال دارد و از این طریق حیات معنوی مردم را تنظیم میکند و حقایق اعمال را به سوی خدا سوق می دهد. حضور یا غیبت جسمانی امام در باب هدایت و تربیت باطنی مردم تاثیری ندارد. (علامه طباطبایی، شیعه در اسلام، ص ۱۹۲-۲۳۶)

راهکارهای علمی سلوک مهدوی:

نظام تربیتی هر گاه فاقد برنامه عملی و ضمانت اجرایی باشد در میدان عمل ناکام خواهد ماند، به ویژه در مسایلی که با عواطف و امیال انسانی سر و کار دارد و در نتیجه به کشمکش و تضاد درونی کشیده میشود. پشتبانه نظام تربیتی اسلام، ایمان و حب خدا و عامل خوف و رجا و عمل صالح است که مومنین از روی معرفت و عشق به حق و ... انجام میدهد و در این میان عبادات از نقش مداوم و موثری در تکمیل و تهذیب نفس برخوردارند. در این نظام واقع بینانه، رشد فکری و عقلی انسان در کنار تزکیه و تهذیب نفس جایگاه ویژه ای دارد. (رحیم کارگر)

امام زمان عج: (هر یک از شما باید کاری را انجام دهد که او را به محبت ما نزدیک کند و از کارهایی که او را به ناراحتی و نارضایتی ما نزدیک میکند، بپرهیزد.) (طبرسی، الاحتجاج، ج ۲)

انس و اتصال با قرآن - تلاوت سوره اسرا در شب های جمعه - تلاوت سوره مسبحات پیش از خواب - دعا برای تعجیل فرج - ذکر صلوات و دعای فرج پس از نمازهای واجب - مداومت بر سحرخیزی و نماز شب - مداومت بر دعای عهد - مداومت بر زیارت آل یاسین - مداومت بر زیارت امین ا... - سلوک حسینی (دعای فرج پس از ذکر مصیبت) - مداومت بر زیارت عاشورا

نافله و زیارت جامعه - مداومت بر زیارت ناحیه مقدسه

جایگاه زن در جامعه مهدوی

اگر در روایات آماده شدن افراد جامعه برای پذیرش حکومت جهانی حضرت مهدی عج به عنوان یکی از نشانه های ظهور ذکر شده ،بدون تردید سخن از این نسل مومن و آماده ،بدون هنر نمایی و ایفای نقش زنان به عنوان تربیت کنندگان این نسل ،سخنی گزاف و دور از واقع خواهد بود.

برخی از زنان چنان شایستگی و منزلتی می یابند که جزو اصحاب و کارگزاران ویژه حضرت مهدی عج میگردند .به گونه ای که ۵۰ نفر از میان از ۳۱۳ یار خاص حضرت زن می باشد. از دیگر زنانی که یاریگر حجت بن الحسن عج میباشد زنان برجسته ای هستند که بار دیگر زنده شده و رجعت نمایند .برخی از این زنان نام و نشان شان در متون دینی آمده و برخی دیگر فقط از آمدنشان خبر داده شده است.

رسالت های شناختی زن منتظر در عرصه فردی

قدم اول :خداشناسی و هستی شناسی

بدون شناخت صحیح هستی و خالق آن ،عبادت که میوه شناخت است ،حاصل نمیگردد. این عبادت با عبادتی که بدون حضور قلب و از سر رفع تکلیف انجام میدهیم، متفاوت خواهد بود.

قدم دوم: انسان شناسی

زن منتظر جهت حرکت خود را به سمت انسان کامل تنظیم نموده و هر لحظه از حرکتش را به امید نزدیک شدن به او طی میکند. حرکت در مسیر انتظار ،حرکت در مسیر انسان کامل است و در این مسیر است که انسان از مرحله محب خدا بودن به مرحله محبوب خدا بودن میرسد.

قدم سوم: دین شناسی

مسلمانان معتقدند که کاملترین و جامع ترین و آنچه که همه انبیا و رسولان از ابتدای خلقت، برای آن زمینه سازی نموده اند، دین اسلام است که توسط خاتم انبیا آورده شده است. (مصباح یزدی، آموزش عقائد، ص ۱۰)

در میان شیعه اثنی عشری اتفاقی وجود دارد که امام زمان فرزند امام یازدهم شیعیان (امام حسن عسگری ع) و از مادری به نام نرجس خاتون در صبحگاه جمعه ۱۵ شعبان ۲۵۵ هجری قمری در سامرا چشم به جهان گشود. (نگین آفرینش، ص ۴۳ و ۴۴)

انتظار صحیح معنایی جز چشم به راه بودن ندارد و لازمه ن بی تفاوت نبودن و تلاش در جهت رسیدن به هدف مورد نظر است. به خاطر همین، از انتظار ظهور حضرت مهدی عج به عنوان بهترین عمل یاد شده و پاداش منتظران مساوی با پاداش شهدای صدر اسلام دانسته شده است. (بحار النوار، ج ۵۲)

از جمله زمینه های قیام انقلاب جهانی امام مهدی عج میتوان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- طرح و برنامه برای مبارزه با ناهنجاری های موجود و تدوین قانون کامل و جامع

۲- رهبری توانمند ۳- وجود یاران شایسته

علایم ظهور نیز نشانه هایی است که خبر از نزدیکی قیام آن حضرت می دهد. از جمله این علایم می توان به خروج سفیانی، خسف پیدا، خروج یمانی، صیحه آسمانی، قتل نفس زکیه، خروج دجال، خورشید گرفتگی و ماه گرفتگی در ماه رمضان، قیام سید خراسانی و ... اشاره نمود. بر زن منتظر لازم است تا نقش خود را در زمینه سازی ظهور به درستی شناخته و علایم قیام جهانی حضرت را به صورت دقیق از منابع صحیح به دست آورد.

قدم چهارم: دشمن شناسی

مهم ترین یاران باطل که دشمنان زن منتظر را تشکیل می دهند، شیطان و دستیاران او و نفس خود انسان است.

زن منتظر می بایست بیش از دیگران مراقب باشد تا شیطان به واسطه تبرج و تجمل، از حس تنوع طلبی و زیبا خواهی او برای فریب و اغوا وی استفاده نکند.

یکی دیگر از دشمنان زن منتظر در راه رسیدن به اردوگاه یاوران حضرت مهدی نفس خود انسان است. اختیارمندی انسان موجب شده است که در هر لحظه، انسان بتواند در انتخاب مسیر الهی یا شیطانی، آزادانه دست به انتخاب بزند. لذا چنانچه قوای اصلی خود

یعنی اندیشه، شهوت و غضب را در مسیر فطرت الهی که همان مسیر تعادل است، حفظ نکند، خواسته یا نا خواسته از شیطان برای مدیریت آنان دعوت نموده است.

کسب قدرت کنترل بر نفس و مهار این اسب سرکش در چراگاه لذیذ دنیوی، یکی از رسالت های مهم زن منتظر است.

رسالت های شناختی زن منتظر در عرصه خانوادگی

توصیه های دینی زیر نمونه ایاز اهتمام اسلام به استحکام خانواده است:

۱- تاکید بر مدارا و حسن خلق

هرکس که با تساهل، نرمی و راحتی رفتار نماید، خداوند آتش را بر او حرام میگرداند. (نهج الفصاحه، ح ۲۹۱۱)

۲- دعوت به صبر و کنترل خشم:

هرکس که بر بدخلقی همسرش، به خاطر خدا، صبر پیشه نماید، خداوند به ازای هر موردی که در آن صبرر پیشه سازد، ثوابی معادل ثواب ایوب ع بر بلاهای خود، اعطا خواهد نمود. (وسائل الشیعه، ح ۲۵۳۱۵)

۳- نهی از ایجاد زمینه های خشونت:

گاهی اوقات، افراد با رفتار و گفتار خود، زمینه های تزلزل خانواده را فراهم می کنند. این افراد در روایات به شدت مورد توبیخ قرار گرفته اند. (هنگامی که زن به شوهرش بگوید: هرگز از تو خیری ندیده ام، اعمال نیکش بی اثر میشود.)

هر مردی که به همسرش آزار رساند تا آنجا که زن با پیشنهاد فدیة خود را برهاند، خداوند به مجازاتی کمتر از آتش در حقش رضایت نخواهد داد.

۴- توصیه به تعدیل انتظارات

آموزه های دینی سفارش می کنند که زن و شوهر با کم کردن انتظارات و پذیرش عذر نسبت به کوتاهی های طرف مقابل، فضای خانه را گرم و صمیمی نگاه دارند. چنانکه پیامبر اکرم ص به حضرت فاطمه س می فرمایند: (دخترم از همسرت چیزی خواه مگر آنکه او خود برای تو آماده کند.) (بحار النوار، ج ۴۳، ص ۳۱)

۵- کنترل خشم

خشونت چه از نوع فیزیکی و چه از نوع روانی و گفتاری، از سوی آموزه های دینی مورد تقبیح قرار گرفته است و بر ضرورت کنترل آن تاکید شده است: (جز شخص کریم زنان را تکریم نمیکند و جز شخص پست به آنان اهانت روا نمیدارد).

۶- دعوت به اصلاح روابط زناشویی و پرهیز از طلاق و ایجاد اختلاف میان زوجین (ازدواج کنید و طلاق ندهید که طلاق، عرش الهی را به لرزه در می آورد).

جایگاه زن در خانواده

اگر پایه اصلی تربیت و رشد صحیح فرد برای اجتماع را در خانواده جستجو کنیم، زن به عنوان مربی خانواده و عامل اصلی انتقال ارزشها، جایگاه ویژه ای خواهد یافت. (جایگاه و نقش زن در نظام مختلف از دیدگاه امام خمینی و مقام معظم رهبری، ص ۱۴۷)

زنان فعالانه برای حفظ فرهنگ مهدویت در جامعه نقش آفرینی نموده و در بین تمامی نقش های خود، در حفظ فرهنگ مهدویت، و تربیت نسل ولایی و انتقال این ارزش به نسل آینده و حفظ اندیشه مهدوی، از طریق پویا سازی خانواده، نقشی بسیار موثر و غیر قابل انکار داشته اند.

در منظر زن مسلمان خردمند، آگاه و مدبر، پرداختن به امور خانواده و تربیت فرزندان، کلیدی ترین و موثر ترین نقش اجتماعی میباشد.

او اگرچه در خانه است، اما خود را به عنوان یک عضو فعال و تاثیر گذار جامعه میپندارد و البته در مواقع ضروری و اقتضائات خاص، به شرط آسیب ندیدن خانواده، به برنامه های اجتماعی بیرون از خانواده نیز می پردازد.

زن منتظر زمانی خود را در صراط مستقیم و در مسیر عبودیت احساس می کند که اصالت را به مادری و همسری دهد و در صورت تعارض و عدم امکان جمع بین آن و مسایل دیگر، در انتخاب خود، گزینه خانواده را برمیگزیند و از این انتخاب خود بسیار مسرور و خوشحال باشد. (جلال الدین سیوطی، جامع الصغیر، ص ۹۵)

ساز و کارهای تربیت نسل منتظر

گام اول: انتخاب همسر شایسته

فردی برگزینند که ولایتمدار و از خانواده اصیل باشد و عشق و محبت به امام زمان در او نهادینه شده باشد. زیرا پدری که خود برخوردار از عشق و محبت نسبت به امام زمانش

نباشد، نمیتواند در ایفای رسالت تربیت نسل مهدوی توفیقی داشته باشد و از سویی دیگر، تقید پدر در عمل به واجبات و به حلال و حرام الهی، بالاخص تقید او به آوردن لقمه حلال بر سر سفره خانواده، در دیندار کردن فرزندان و تربیت نسل ولایی فوق العاده موثر است.

گام دوم: القای محبت به ولی خدا در دوران کودکی

زن منتظر اگر بنا دارد که فرزندی مهدی باور تربیت کند باید بداند که هرچه محبت و دلبستگی و ارتباط قلبی او با حضرت بیشتر باشد، و این علقه در رفتار وی که فرزند شاهد آن است، نمود عینی داشته باشد، به همان میزان می تواند این محبت و دلبستگی و عشق را به رزند خود بدون آن که نیاز به آموزش رسمی باشد، انتقال دهد.

مادر به عنوان مدیر داخلی خانواده می تواند فضای داخلی خانه را به گونه ای مدیریت نماید که این فضا، سرشار از یاد و محبت و عشق نسبت به امام زمان عج از طریق ارائه برنامه های عینی و عملی باشد.

گام سوم: تعمیق محبت به ولی خدا در دوران نوجوانی

یکی از راه های موثر برای ایجاد عشق و محبت نسبت به ولی خدا در نوجوانان، استفاده از صنعت ادبی چون مجاز، تشبیه، استعاره و آرایه های ادبی است. چرا که تاثیر کلام ادبی، موزون و فصیح در نوجوانان، بسیار زیاد است. نوجوان در این دوره به کلام بلیغ و آراسته به زیورهای ادبی، بسیار علاقه مند است. بالاخص عنصر خیال انگیزی ادبی در نوجوانان، تاثیر بسیار شگفت و مرموزی دارد. خیال انگیزی سبب تحریک عاطفه و احساس نوجوان است و موجب افزایش درجه اثر پذیری در او میشود. (غلامحسین رضائزاد، اصول علم بلاغت، ص ۱۲۸)

گام چهارم: ترویج محبت به ولی خدا در دوران جوانی

جوانی که تحت تربیت اصول صحیح قرار گرفته است، به مرحله ای می رسد که به صورت خود جوش و با الهام درونی، به دنبال ولی خدا حرکت میکند. زیرا وجود صفات پسندیده در حضرت جاذبه و کشش درونی به سوی انسان کامل در او ایجاد میکند. عقربه وجود او به صورت خود جوش و درونی به سوی انسان کامل حرکت میکند و نه تنها خود جذب وجود امام زمان میگردد و تمام وجود او سرشار از عشق و محبت، همراه با معرفت نسبت به امام عصر می گردد، میتواند ترویج دهنده فرهنگ مهدویت در بین گروه سنی خود باشد. (محمدسعید مبیض، اخلاق المسلم)

رسالت های شناختی زن منتظر در عرصه اجتماعی

گام اول: ویژگی های زمینه سازان در روایات، ویژگی ها و نشانه هایی برای زمینه سازان آمده است که برای نمونه به برخی اشاره میگردد:

۱- صلابت و استواری

یکی از ویژگی های بارز زمینه سازان ظهور، صلابت، نیرومندی، و استواری است.

۲- اهل مبارزه

زنان منتظر به عنوان فرهنگ سازان جامعه در این راستا می توانند نقش آفرینی جدی داشته باشند و از سنگرهای فرهنگی خانه و جامعه خود به صورت بی امان و خستگی ناپذیر دفاع نمایند. زن منتظر باید با هر مظهر ناپسندی از مظاهر فرهنگ غرب به مبارزه بپردازد و اجازه نفوذ فرهنگ بیگانه را به خانه های خود ندهد. (بحار الانوار، ج ۶۰، ص ۲۱۶)

۳- همدلی و همراهی یاران مهدی

حضرت مهدی در یکی از توقیعات می فرماید:

اگر خداوند به شیعیان ما توفیق همدلی در وفای به عهدی که برایشان است عنایت می فرمود، دیدار ما برای ایشان به تاخیر نمی افتاد. چیزی ما را از ایشان محبوس نکرده است مگر اعمالی ناپسند که از آنها به ما میرسد. (بحار الانوار، ج ۶۰، ص ۲۱۶)

گام دوم: حضور فعال در عرصه اصلاح اجتماعی

زنان منتظر باید به سهم خود در راه اصلاح جامعه و استقرار عدالت و رفع ظلم و ستم بکوشند و با احیای امر به معروف و نهی از منکر، جامعه ای صالح و منتظر مصلح را پدید آورند. زن منتظر در دو سطح خانواده و اجتماع می تواند اقدام به انجام این فریضه الهی نماید.

گام سوم: مقابله با جریان های انحرافی و اندیشه های خرافی

زنان با مجهز کردن خود به سلاح علم و معرفت نسبت به مبانی فرهنگ مهدویت هر جا که با خرافه پرستان و نیز کسانی که بنا دارند با اشاعه مطالب دروغین و ساختگی، چهره

فرهنگ مهدویت را تخریب نمایند، مواجه میشوند ، با آنان مقابله نموده و اجازه رشد و گسترش این گونه مباحث را در جامعه بالاخص در مجالس زنانه نخواهد داد.

گام چهارم: کاربردی ساختن آموزه های مهدویت

زن منتظر باید فرهنگ مهدویت و یاد و خاطره امام عصر را در محیط خانه به گونه ای زنده و پویا نگه دارد که فرزندان از کودکی با این فرهنگ خو بگیرند و با امام زمان خود رابطه قلبی و عاطفی برقرار نمایند و حضور حضرت صاحب را در خانه خود از کودکی احساس نمایند.

گام پنجم: آماده باش دائمی زنان منتظر

زن منتظر باید به گونه ای مهیا و آماده ظهور باشند که به محض اینکه ندای انا المهدی از خانه خدا بلند شد با تشکیلات منسجم و هماهنگی که در بین زنان منتظر وجود دارد ، همگی جمع شوند و آمادگی خود را برای دفاع از امام زمان و همراهی در کنار او در مسیر مقدسش اعلام نمایند.

گام ششم: جهت دهی به خواست و تمایلات اجتماع

وظیفه زنان منتظر است که اذهان جامعه و قلب و عواطف افراد را متوجه حضرت نمایند و با بیان زیبایی های ظهور و زنده ساختن یاد و ذکر حضرت مهدی عج در محافل و برنامه های گوناگون ، مردم را متوجه حضرت و انقلاب او نمایند. باید مردم را متوجه این حقیقت نمود که تنها راه خلاصی از این همه محنت ، فقط و فقط در ظهور و خروج مولای ما حضرت مهدی است.

باید بدانیم که حضرت ظهور خواهند کرد مگر زمانی که تمامی دست ها ، عاجزانه به سوی خدا بلند شود و از خدای تبارک و تعالی طلب منجی نمایند و در صورت این طلب دسته جمعی است که خداوند دعای مردم را اجابت می نماید.

ردیف	رفتار مورد آزمون	همیشه	گاهی	هرگز
۱	در درون قلبم و با تمام وجود، ایمان به حتمی بودن ظهور دارم.			
۲	در برابر سختی های مسیر ظهور، با صبوری عمل میکنم.			
۳	تمسک و اقتدا به ولایت امام زمان و دوستی دوستانش و دشمنی دشمنانش را در راس امور قرار میدهم.			
۴	دغدغه شناخت حضرت مهدی موجب میود هر وقت فرصت دعا بیابم، از خداوند درخواست شناخت آن حضرت را نمایم.			
۵	در اطاعت از او و ثبات در پیمودن مسیر مورد رضایت او ثابت قدم می باشم.			
۶	اگر در جایی ببینیم دشمنان در حال شبهه افکنی نسبت به اعتقادات دینی خصوصا در حوزه مهدویت هستند، سکوت نمیکنم.			
۷	تمام تلاش خود را برای دوری از انحرافات و فرقه های انحرافی به کار میگیرم.			
۸	در شناخت خصوصیات و لایم ظهور، کوشا می باشم.			
۹	برای فرج حضرت مهدی عج بسیار دعا میکنم.			
۱۰	نه خود برای ظهور وقت تعیین میکنم و نه در برابر تعیین کنندگان وقت، سکوت میکنم			
۱۱	در خود محبت و علاقه نسبت به امام زمان را با تمام وجود حس میکنم			
۱۲	میزان علاقه م به قرار گرفتن در زمره اصحاب حضرت، موجب می شود که به پرهیزگاری و اخلاق نیک اهتمام جدی نمایم.			
۱۳	آنچنان در دوستی و اطاعت حضرت مهدی عج در غیبت ایشان تلاش میکنم که گویی در حال رویت ایشان هستم.			
۱۴	در مواردی که پیرامون آموزه های دینی باشد، حکم و نظر متخصص و عالم دینی را بر نظر خودم ترجیح داده و به آنها مراجعه میکنم			
۱۵	با انجام رفتارهایی مثل صدقه برای سلامتی حضرت، حج رفتن به نیابت از ایشان و برگزاری مجلس ذکر و یاد امام غایب، ارادت خود را نشان میدهم.			

آزمون وظایف خانوادگی

ردیف	رفتار مورد آزمون	همیشه	گاهی	هرگز
۱	با رفتار خویش در خانواده، به گونه ای عمل میکنم که بهترین الگوی اصحاب حضرت برای شوهر و فرزندانم باشم			
۲	نسبت به شناخت وظایف خویش به عنوان زن منتظر فمادر منتظر و همسر منتظر جدیت می ورزم تا تربیتی آگاهانه داشته باشم			
۳	در حراست از فضای خانه در مقابل هجوم دشمنان فرهنگ مهدویت، مراقبت جدی می نمایم.			
۴	تربیت نسلی منتظر و یاوران مهدی فاطمه س را جزو وظایف روزمره خود میدانم			
۵	هرگاه میان خانواده به عنوان مهمترین کانون تربیت نسل منتظر و سایر فعالیت ها تعارض پیش آمد، کانون خانواده را اولویت میدهم			

آزمون وظایف اجتماعی

ردیف	رفتار مورد آزمون	همیشه	گاهی	هرگز
۱	امر به معروف و نهی از منکر نسبت به آنچه که خشنودی و غضب حضرت در آن است را وظیفه خود دانسته و به آن اهتمام می ورزم.			
۲	در عرصه های مختلف اجتماعی که به حضور من نیاز جدی است و با وظایف خانوادگی ام تعارض ندارد، مسئولیت پذیر می باشم			
۳	در انجام فعالیت های خیریه و عام المنفعه که موجب دستگیری از شیعیان نیازمند آن حضرت می شود، کوشا هستم			
۴	در صحنه های اجتماعی و سیاسی به ویژه انتخابات، مهمترین ملاک روی کار آمدن فرد یا افرادی که بتواند اصحاب حقیقی امام عصر باشند			
۵	در مقابل ظلم و جور و انحرافات اجتماعی ساکت نمیشینم و اصلاح اجتماعی در حد توان را وظیفه خود میدانم			
۶	تمام تلاش خود را برای ذکر فضایل آن حضرت و ایجاد محبت ایشان در مردم، به کار میبندم.			

نتیجه گیری

مهدویت یک جریان تربیتی است، زیرا :

- ۱- هدفمند است و هدفش در تربیت ساخته شدن مومنانیبه عنوان منتظران واقعی و به ویژه ۳۱۳ تن از یاران اصلی آن حضرت است که سرداران و سپهسالاران لشکر او را تشکیل می دهند . آنچه از روایات به دست آمده است حدود ۵۰ تن از این سرداران را زنان تشکیل میدهند، لذا تربیت مهدوی هر دو جنس را شامل میشود.
- ۲- تغییراتی در ۳ بعد شناختی، عاطفی و عملی باید ایجاد شود . عمده روایاتی که از امامان معصوم ع به دست ما رسیده است، توجه به تغییراتی در ابعاد شناختی، گرایشی و عملی مومنان عصر ظهور را مدنظر قرار داده است. ابعادی که در هم تنیده اند. در حالت کلی تر میتوان گفت که عقل و عمل در ارتباطی متقابلند. اگر عملی اندیشمندانه انجام شود، موجب تعالی اندیشه میشود. از طرفی دیگر، اندیشه که بارور و متعالی تر شد، عملی سنجیده تر، ارزشمند تر و دین مدارانه تر را موجب خواهد شد.
- ۳- در نظام تربیتی مهدوی هم مربی و هم متربی در مسیر تربیت و رهسپاری متربی به سوی خدا سهیم و دخیل اند. با این که مربی یعنی امام عصر از نظر ها غایب است اما مسئولیت هدایت و رهبری خود را در مسیر تربیت مومنان انجام میدهد. برزن مومن نیز این فرض است که در مسیر تربیت طبق آنچه از انتظار صحیح و منتظر واقعی انتظار می رود، ادای مسئولیت کنند، آنان باید در خود سازی و دگر سازی به منظور صالح بودن و آمادگی برای تحت امر مصلح بودن، از هیچ کوششی فرو نگذارند.

منابع

- (۱) زن منتظر و منتظر پرور، مریم معین الاسلام
- (۲) تعلیم و تربیت در عصر ظهور، رحیم کارگر
- (۳) سلوک مهدوی، محمد باقر حیدری کاشانی

- (۴) محدث قمی، مفاتیح الجنان
- (۵) علامه مجلسی، بحار الانوار
- (۶) شیخ رییس کرمانی، موعود امم
- (۷) محقق اردبیلی، حدیقه الشیعه
- (۸) شیخ حیر عاملی، وسایل الشیعه
- (۹) شیخ صدوق، من لا یحضره الفقیه
- (۱۰) متقی هندی، کنز العمال
- (۱۱) شیخ صدوق، کمال الدین
- (۱۲) کتاب عهد عتیق و جدید، مرموز ۳۷، بند ۱۴
- (۱۳) انجیل متی، باب ۲۵، بند ۳۴-۳۱/
- (۱۴) ورونیکا ایونس، اساطیر هند، ترجمه باجلان فخری
- (۱۵) شیخ طوسی، الغیبه
- (۱۶) محدث نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۱
- (۱۷) مصباح یزدی، آفتاب ولایت، فصل (منظومه ولایت
- (۱۸) علامه طباطبایی، شیعه در اسلام
- (۱۹) طبرسی، الاحتجاج، ج ۲
- (۲۰) مصباح یزدی، آموزش عقائد
- (۲۱) نهج الفصاحه، ح ۲۹۱۱
- (۲۲) وسائل الشیعه، ح ۲۵۳۱۵
- (۲۳) جایگاه و نقش زن در نظام مختلف از دیدگاه امام خمینی و مقام معظم رهبری، ص ۱۴۷)
- (۲۴) جلال الدین سیوطی، جامع الصغیر
- (۲۵) غلامحسین رضانژاد، اصول علم بلاغت، ص ۱۲۸)
- (۲۶) محمدسعید مبیض، اخلاق المسلم
- (۲۷) امام مهدی در قرآن، فرزانه روحانی مشهدی